

Dosarul nr. 2ra-347/23
2-16134525-01-2ra-02032023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. S. Vasilache)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Malîi, V. Cotorobai, A. Braga)

DECIZIE

13 martie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componență:

Președinte, judecător

Judecători

Stela Procopciuc

Mariana Ursachi

Oxana Parfeni

examinând recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Autoprogresiv-Service”, reprezentată de avocatul Vasile Pruteanu,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Albina Țurcanu împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Autoprogresiv-Service”, intervenienți accesorii Victor Florov, Andrei Scripnic, Mihail Buruian și Serghei Țurcan, cu privire la repararea prejudiciului material, moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de apel depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Autoprogresiv-Service”, reprezentată de avocatul Vasile Pruteanu și menținută hotărârea din 02 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care a fost admisă parțial acțiunea,

c o n s t a t ă :

La 14 ianuarie 2016, Albina Țurcanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Autoprogresiv-Service” cu privire la repararea prejudiciului material, moral și compensarea cheltuielilor de judecată (f. d. 5-6, vol. I).

În motivarea cererii de chemare în judecată, a indicat că la 13 iulie 2015, aproximativ la ora 16:30, s-a produs un incendiu la autoturismul său de model „Hyundai Santa Fe”, nr. de înmatriculare XXXXX, care se deplasa pe bd. Negruzzi 2, mun. Chișinău.

La volanul autoturismului menționat se afla Mihail Buruian, care a observat că din secțiunea motorului a apărut un fum puternic urmat de o flacără.

Conducătorul vehiculului a oprit autoturismul și a intervenit cu mijloace primare disponibile, totodată fiind ajutat și de alți participanți la trafic, inclusiv

de lucrătorii din apropiere care efectuau lucrări de reparație a rețelelor de apeduct.

A precizat că la 13 iulie 2015, ora 16:35, Centrul automat de dirijare operativă a Direcției Salvatori și Pompieri a recepționat anunțul despre izbucnirea incendiului pe adresa indicată mai sus, iar incendiul a fost lichidat cu ajutorul autocisternei în aceeași zi, la ora 16:48.

În rezultatul producerii incendiului, s-a depistat că arderii directe a fost supus sistemul de alimentare a motorului și piesele din masă plastic.

În urma cercetării tehnico-incendiară nr. 3-2014 din 17 iulie 2015, Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova a emis încheierea prin care s-a stabilit că focarul incendiului se află în partea din față a autovehiculului anume în secțiunea motorului. Cauza probabilă a incendiului a fost defecțiunea mijlocului de transport și anume scurtcircuit în rețeaua electrică a autovehiculului.

A menționat că la 25 septembrie 2015, de către Centrul Expertize Independente a fost întocmit raportul tehnico-științific nr. 538, la cererea maistrului SRL „Autoprogresiv-Service”, Andrei Scripnic, care nemijlocit a semnat comanda din 13 iulie 2015.

Potrivit raportului de expertiză, s-a stabilit că focarul arderii a avut loc în partea dreaptă din compartimentul motorului, din motivul pătrunderii uleiului de motor sau chiar a combustibilului, în condiții de neetanșeități ale elementelor constructive sau chiar prezența unui obiect străin care ulterior a luat foc, adică cârpa folosită de lăcătuș în procesul efectuării comenzii.

A notat că la aceeași concluzie a ajuns și Centrul Național de Expertize Judiciare, în raportul de constatare tehnico-științifică nr. 1776 din 08 decembrie 2015.

Totodată, a subliniat că înainte de producerea incidentului, asupra automobilului au fost efectuate anumite lucrări de deservire tehnică.

Astfel, conform comenzii eliberate la 13 iulie 2015, de către reprezentanții SRL „Autoprogresiv-Service” asupra automobilului de model „Hyundai Santa Fe”, nr. de înmatriculare XXXXX, au fost efectuate următoarele lucrări de deservire tehnică: schimb de ulei a motorului, schimbarea filtrului de ulei, schimbarea filtrului de combustibil, schimbarea filtrului de salon, schimbarea becului farului anti-ceață. Costul lucrărilor și a consumabilelor a constituit 1662 lei, care au fost achitați în aceeași zi, conform bonului de plată.

La momentul înaintării prezentei acțiuni, autoturismul se afla pe teritoriul pârâtului SRL „Autoprogresiv Service”, începând cu ziua producerii incidentului.

A menționat că, din primele discuții cu administratorul SRL „Autoprogresiv-Service”, Vitalie Chistruga, dânsul ar fi recunoscut admiterea neglijenței în lucru a lăcătușului care a îndeplinit comanda nominalizată și, mai mult, ar fi promis restituirea imediată a prejudiciului cauzat.

În acest sens, administrația SRL „Autoprogresiv Service” a solicitat întocmirea raportului de constatare tehnico-științifică. Cu toate acestea, ulterior, aceștia s-au dezis de promisiunea făcută, cu recomandarea de a înainta o acțiune în justiție.

A conchis că prin acțiunile ilegale ale pârâtului, i-a fost cauzat prejudiciu moral, or, a rămas fără autoturism, care este o necesitate obligatorie pentru aceasta și membrii familiei sale, soțul și doi copii în vârstă de 18 ani și, respectiv, 12 ani, având în vedere amplasarea domiciliului în raport cu locul de muncă și cu școala (or. XXXXX – sect. XXXXX – sect. XXXXX, mun. XXXXX), dar și suferința psihică și trauma psihologică cauzată atât dânzei, cât și membrilor de familie.

În aceeași ordine de idei, a indicat că din cauza ghețușului, în timpul deplasării la serviciu, și-a fracturat piciorul, la momentul înaintării acțiunii fiind imobilizată și aflându-se în concediu medical.

În drept, reclamanta Albina Țurcanu și-a întemeiat pretențiile în baza prevederilor art. 166, 167 din Codul de procedură civilă, Legii cu privire la drepturile consumatorului nr. 105 din 13 martie 2003, art. 1398, 1416, 1422, 1423 din Codul civil.

Reclamanta Albina Țurcanu a solicitat admiterea acțiunii, repararea din contul SRL „Autoprogresiv-Service” a prejudiciului material în sumă de 259 616,65 lei, a prejudiciului moral în sumă de 100 000 de lei, încasarea cheltuielilor de judecată în mărime de 2 050 de lei și a taxei de stat în mărime de 7 850 de lei.

Prin încheierea protocolară din 26 mai 2016 a Judecătorei Botanica, mun. Chișinău, a fost atras în proces, în calitate de intervenient accesoriu, Victor Frolov (f. d. 120, vol. I).

Prin încheierea protocolară din 29 septembrie 2016 a Judecătorei Botanica, mun. Chișinău, a fost atras în proces, în calitate de intervenient accesoriu, Andrei Scripnic (f. d. 122 verso, vol. I).

La 25 iunie 2018, Albina Țurcanu a depus cerere cu privire la majorarea quantumului pretențiilor din acțiune, prin care a solicitat repararea prejudiciului material în mărime de 257 954,65 de lei, a prejudiciului moral în mărime de 100 000 de lei, încasarea dobânzii de întârziere în mărime de 46 523,71 de lei, a cheltuielilor de judecată în mărime de 2 050 de lei și a taxei de stat în mărime de 7 850 de lei (f. d. 184-185, vol. I).

Prin hotărârea din 13 septembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Central, a fost admisă parțial acțiunea.

S-a încasat de la SRL „Autoprogresiv-Service” prejudiciul material cauzat în beneficiul Albinei Țurcanu în sumă de 257 954,65 de lei.

S-a încasat de la SRL „Autoprogresiv-Service” taxa de stat în beneficiul Albinei Țurcanu în sumă de 7 738,63 de lei, proporțional părții admise din pretenții.

S-a încasat de la SRL „Autoprogresiv-Service” în beneficiul Albinei Țurcanu prejudiciul moral cauzat în sumă de 10 000 de lei.

Cerințele cu privire la încasarea dobânzii de întârziere, cheltuielilor de judecată și restul prejudiciului moral, înaintate de Albina Țurcanu către SRL „Autoprogresiv-Service”, au fost respinse ca neîntemeiate (f. d. 237, 247-253, vol. I).

La 14 septembrie 2018, SRL „Autoprogresiv-Service”, reprezentată de avocatul Vasile Pruteanu, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 13 septembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, iar la 09 noiembrie 2018, a depus apelul motivat, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii (f. d. 245, vol. I; f. d. 8-9 verso, vol. II).

La 19 septembrie 2018, Albina Țurcanu a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 13 septembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, iar la 06 februarie 2019, a prezentat apelul motivat, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea parțială a hotărârii primei instanțe, în partea ce ține de respingerea cerințelor cu privire la încasarea dobânzii de întârziere, cheltuielilor de judecată și restul prejudiciului moral, cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri prin care pretențiile să fie admise integral (f. d. 246-246 verso, vol. I; f. d. 26-31, vol. II).

Prin decizia din 28 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, au fost admise apelurile declarate de SRL „Autoprogresiv-Service”, reprezentată de avocatul Vasile Pruteanu și de Albina Țurcanu, casată hotărârea din 13 septembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central și restituită cauza spre rejudecare la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, în alt complet de judecători (f. d. 70, 71-81, vol. II).

Prin încheierea protocolară din 01 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost atras în proces, în calitate de intervenient accesoriu, Mihail Buruiian (f. d. 102, vol. II).

Prin încheierea protocolară din 11 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost atras în proces, în calitate de intervenient accesoriu, Serghei Țurcan (f. d. 113, vol. II).

Prin hotărârea din 02 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă parțial acțiunea.

S-a încasat de la SRL „Autoprogresiv-Service” în beneficiul Albinei Țurcanu prejudiciul material în sumă de 257 954,65 de lei.

S-a încasat de la SRL „Autoprogresiv-Service” în beneficiul Albinei Țurcanu prejudiciul moral în mărime de 10 000 de lei.

S-a încasat de la SRL „Autoprogresiv-Service” în beneficiul Albinei Țurcanu cheltuielile de judecată, taxa de stat proporțional pretențiilor admise, în mărime de 7 838,63 de lei.

În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată (f. d. 138, 146-153, vol. III).

La 02 februarie 2022, cu respectarea termenului prevăzut la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, prin intermediul poștei electronice, SRL „Autoprogresiv-Service”, reprezentată de avocatul Vasile Pruteanu, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 02 februarie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, iar la 19 aprilie 2022, a prezentat apelul motivat, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere ca neîntemeiată a acțiunii (f. d. 142-143, 162-167, vol. III).

Prin decizia din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de SRL „Autoprogresiv-Service”, reprezentată de avocatul Vasile Pruteanu și menținută hotărârea din 02 februarie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru (f. d. 214, 215-229, vol. III).

La 15 februarie 2023, SRL „Autoprogresiv-Service”, reprezentată de avocatul Vasile Pruteanu, a declarat recurs împotriva deciziei din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere ca neîntemeiată a acțiunii (f. d. 1-6, vol. IV).

În motivarea recursului, a indicat că atât hotărârea primei instanțe, cât și decizia instanței de apel sunt neîntemeiate, or, concluziile instanțelor de judecată sunt în contradicție cu probele administrate, rezultate dintr-o apreciere eronată a acestora.

A obiectat că instanțele de judecată s-au limitat doar la descrierea selectivă a unor probe, neindicând care probă este decisivă, totodată interpretând eronat prevederile legale, prin ce au generat încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale.

Totodată, a evidențiat că în niciunul dintre rapoartele de constatare și de expertiză, efectuate pe marginea producerii incendiului, nu s-a luat în considerare faptul executării lucrărilor de reparație în compartimentul motorului în luna mai 2015, circumstanță recunoscută de către Serghei Țurcan în ședința de judecată din 17 iulie 2018.

A accentuat că, reieșind din încheierea tehnico-incendiară nr. 30-2014, rapoartele de constatare și raportul de expertiză nominalizat, este imposibil de a stabili cu certitudine cauza izbucnirii incendiului în compartimentul motorului automobilului de model „Hyundai Santa Fe”, nr. de înmatriculare XXXXX.

În concluzie, a conchis că din materialele prezentate în cadrul ședințelor de judecată și pe parcursul examinării cauzei, nu se probează în niciun fel pretențiile înaintate de reclamant și, corespunzător, vinovăția pârâtei în survenirea urmărilor nefavorabile incidentului.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat public la 01 decembrie 2022 (f. d. 214, vol. III).

Conform extrasului din poșta electronică anexat la materialele cauzei, decizia motivată din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată reprezentantului recurente, avocatul Vasile Pruteanu, în mod electronic, la 13 februarie 2023 (f. d. 230, vol. III).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, întrucât cererea de recurs a fost depusă la 15 februarie 2023 (f. d. 1, vol. IV).

La 03 martie 2023, în adresa părților a fost expediată copia recursului declarat de SRL „Autoprogresiv-Service”, reprezentată de avocatul Vasile Pruteanu, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 11, vol. IV).

Correspondența expediată în adresa lui Serghei Țurcan, Mihail Buruiian, Albinei Țurcanu și lui Victor Frolov a fost returnată de către oficiul poștal cu mențiunea „nereclamat” (f. d. 16-27, vol. IV), iar plicul expediat în adresa lui Andrei Scripnic – cu mențiunea „necunoscut” (f. d. 13-15, vol. IV).

Până la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție referințe nu au parvenit.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a învedera că, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318-321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.

Conform art. XI alin. (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor.

În această consecvență, se deduce că admisibilitatea recursului depus de către SRL „Autoprogresiv-Service”, reprezentată de avocatul Vasile Pruteanu, împotriva deciziei din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, va fi examinată în baza temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă în vigoare până la 01 septembrie 2023.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023), părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023), săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la art. 440 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către SRL „Autoprogresiv-Service”, reprezentată de avocatul Vasile Pruteanu, este admisibil.

În conformitate cu art. 440 alin. (3) din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative, în vigoare de la 01 septembrie 2023), dacă este considerat admisibil, completul examinează recursul în fond.

Studiind materialele dosarului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din considerentele ce urmează.

Potrivit art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative, în vigoare de la 01 septembrie 2023), instanța, după de judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

După cum denotă actele cauzei, Albina Țurcanu, înaintând acțiunea împotriva SRL „Autoprogresiv-Service”, a solicitat repararea din contul SRL „Autoprogresiv-Service” a prejudiciului material în sumă de 259 616,65 lei, a prejudiciului moral în sumă de 100 000 de lei, încasarea cheltuielilor de judecată în mărime de 2 050 de lei și a taxei de stat în mărime de 7 850 de lei (f. d. 5-6, vol. I).

Ulterior, la 25 iunie 2018, Albina Țurcanu a depus cerere cu privire la majorarea cuantumului pretențiilor din acțiune, prin care a solicitat repararea prejudiciului material în mărime de 257 954,65 de lei, a prejudiciului moral în mărime de 100 000 de lei, încasarea dobânzii de întârziere în mărime de

46 523,71 de lei, a cheltuielilor de judecată în mărime de 2 050 de lei și a taxei de stat în mărime de 7 850 de lei (f. d. 184-185, vol. I).

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a admis parțial acțiunea, a încasat de la SRL „Autoprogresiv-Service” în beneficiul Albinei Țurcanu prejudiciul material în sumă de 257 954,65 de lei, prejudiciul moral în mărime de 10 000 de lei și taxa de stat, proporțional pretențiilor admise, în mărime de 7 838,63 de lei, iar în rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată (f. d. 138, 146-153, vol. III).

Judecând apelul declarat de către SRL „Autoprogresiv-Service”, reprezentată de avocatul Vasile Pruteanu, instanța de apel a respins apelul și a menținut hotărârea primei instanțe (f. d. 214, 215-229, vol. III).

În argumentarea soluției emise, instanța de apel a reținut că din suportul probator acumulat la materialele cauzei, rezultă că incendiul nominalizat, mai mult probabil, a fost inițiat de evacuarea accidentală, în condiții de neetanșeități ale elementelor constructive, a lichidelor tehnice ușor inflamabile (ulei de motor) sau a combustibilului (motorină) și contactarea acestora cu suprafața exterioară a țevei comune a colectorului de evacuare a gazelor arse, aflat în stare încălzită, fie aflarea unui corp străin ușor inflamabil (cârpă) în zona respectivă.

De asemenea, instanța de apel a concluzionat că SRL „Autoprogresiv-Service” se face vinovată de producerea incendiului, fapt confirmat prin rapoartele de expertiză efectuate în cadrul prezentei cauze, nefiind păstrată și asigurată integritatea bunului, inclusiv securitatea tehnică incendiară a acestuia.

În aceste condiții, instanța de apel a considerat oportună încasarea din contul SRL „Autoprogresiv-Service” SRL în beneficiul Albinei Țurcanu a prejudiciul material cauzat în sumă de 257 954,65 de lei, stabilit prin raportul de evaluare a pagubei nr. 2565/11A din 11 noiembrie 2015.

În ceea ce privește solicitarea de reparare a prejudiciului moral, luând în calcul caracterul, gravitatea suferințelor psihice și circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, instanța de apel a ajuns la concluzia încasării din contul SRL „Autoprogresiv-Service” în beneficiul Albinei Țurcanu a sumei de 10 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral.

Analizând materialele dosarului în coraport cu normele juridice ce guvernează raportul juridic litigios, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel în mod pripit și neîntemeiat a adoptat soluția pe caz, expunându-se asupra admiterii parțiale cererii de chemare în judecată, prin ce se impune casarea deciziei contestate, cu remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au

importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

La fel, alin. (5) al normei enunțate expres prevede că instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Ținând cont de limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată și din specificul obiectului acțiunii în cauză, se va remarca că în scopul stabilirii temeiniciei sau netemeiniciei hotărârii contestate, instanța de apel avea obligația de a pătrunde în esența criticilor aduse de către apelanta SRL „Autoprogresiv-Service”, reprezentată de avocatul Vasile Pruteanu, în dezacordul cu hotărârea primei instanțe și de a se expune pe marginea tuturor motivelor invocate de acesta.

În prim plan, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că instanța de apel a omis să identifice cadrul normativ aplicabil speței deduse judecării și să o examineze în concordanță cu normele legale incidente obiectului juridic al cauzei.

Astfel fiind, Completul de judecată relevă că Albina Țurcanu și-a fundamentat prezenta cerere de chemare în judecată, *inter alia*, în baza prevederilor Legii privind protecția consumatorilor nr. 105 din 13 martie 2003.

Alineatul (1¹) din Legea privind protecția consumatorilor nr. 105 din 13 martie 2003 (în vigoare la data apariției raporturilor juridice) prevede că prezenta lege stabilește cerințele generale de protecție a consumatorilor, de asigurare a cadrului necesar accesului neîngrădit la produse și servicii, informării complete asupra caracteristicilor esențiale ale acestora, apărării și asigurării drepturilor și intereselor legitime ale consumatorilor în cazul unor practici comerciale incorecte, participării acestora la fundamentarea și luarea de decizii ce îi interesează în calitate de consumatori.

Totodată, art. 5 lit. c) din același act normativ (în vigoare la data apariției raporturilor juridice) indică în mod expres că orice consumator are dreptul la remedierea sau înlocuirea gratuită, restituirea contravalorii produsului, serviciului ori reducerea corespunzătoare a prețului, repararea prejudiciului, inclusiv moral, cauzat de produsul, serviciul necorespunzător.

Potrivit prevederilor art. 15 alin. (1) din aceeași lege (în vigoare la data apariției raporturilor juridice), consumatorul este în drept să pretindă repararea prejudiciului cauzat de produsele, serviciile necorespunzătoare indiferent de faptul dacă s-a aflat sau nu în relații contractuale cu vânzătorul, prestatorul.

Conform art. 13 alin. (1), (2) din aceeași lege (în vigoare la data apariției raporturilor juridice), remedierea gratuită a deficiențelor apărute la produs, serviciu, înlocuirea gratuită sau restituirea contravalorii produsului, serviciului necorespunzător în cadrul termenului de garanție sau termenului de valabilitate, deficiențe care nu sunt imputabile consumatorului, se face necondiționat de către vânzător, prestator într-un termen de cel mult 14 zile calendaristice de la data înaintării reclamației de către consumator sau în termenul stabilit prin contract.

Dacă vânzătorul, prestatorul refuză să satisfacă reclamația consumatorului

conform prevederilor alin. (1), ei sunt obligați să dovedească vina consumatorului în ceea ce privește deficiențele apărute la produsul vândut, serviciul prestat prin expertiza tehnică efectuată de o terță parte competentă în domeniu, abilitată în conformitate cu legislația, într-un termen de cel mult 14 zile calendaristice de la data înaintării pretenției de către consumator. În caz contrar, ei sunt obligați să îndeplinească cerințele prevăzute la alin.(1).

Raportând normele legale citate supra la circumstanțele de fapt ale raportului material litigios, se impune concluzia precum că instanțele de judecată aveau obligația de a analiza minuțios dacă reclamanta a întreprins totalitatea acțiunilor extrajudiciare corespunzătoare prevăzute de legea specială, întru apărarea intereselor sale legitime în calitate de consumator.

Or, din decizia instanței de apel nu rezultă că aceasta ar fi determinat în mod cert cadrul legal aplicabil situației juridice existente și, cu atât mai mult, raportarea acțiunilor reclamantei la calitatea acesteia de consumator în sensul Legii nr. 105 din 13 martie 2003.

Într-o altă ordine de idei, Completul de judecată constată că, la adoptarea soluției sale, instanța de apel a reținut că SRL „Autoprogresiv-Service” se face vinovată de producerea incendiului, circumstanță care se desprinde din rapoartele de expertiză efectuate în cadrul prezentei cauze, nefiind păstrată și asigurată integritatea bunului, inclusiv securitatea tehnică incendiară a acestuia.

Cu toate acestea, ajungând la o asemenea concluzie, instanța de apel a evitat să dea o apreciere corespunzătoare raportului de constatare tehnico-științifică nr. 1776 din 08 decembrie 2015, potrivit concluziilor căruia stabilirea cu certitudine a cauzei nemijlocite producerii incendiului nu a fost posibilă (f. d. 8-13).

În schimb, Completul de judecată observă că argumentarea soluției emise de Curtea de Apel Chișinău este fundamentată, în mare parte, pe concluziile rapoartelor de expertiză judiciară nr. 1149-1151 din 11 decembrie 2017 (f. d. 143-145, vol. I) și, respectiv, nr. 130-133 din 30 ianuarie 2018 (f. d. 151-155, vol. I).

Pe această cale, instanța de apel nu a explicat și motivat de ce ar admite favorizarea unor probe în detrimentul altora, or, în sensul art. 130 din Codul de procedură civilă, probele urmează a fi apreciate în ansamblul și în interconexiunea lor, iar niciun fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor.

Mai mult, materialele cauzei atestă că numirea și efectuarea unei expertize tehnico-incendiară complexe a autoturismului de model „Hyundai Santa Fe”, nr. de înmatriculare XXXXX, a fost dispusă prin încheierea din 26 ianuarie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central (f. d. 134-134 verso, vol. I).

Prin urmare, instanța de judecată avea obligația imperativă de a formula în adresa experților întrebările la care ultimii urmează să răspundă, într-o manieră cât mai univocă și certă, pentru a primi răspunsurile necesare și pertinente pentru speța dedusă judecătii, care să vizeze atât de obiectul de

examinare (bunul mobil supus expertizei, valoarea prejudiciului, valoarea rămasă), cât și circumstanțele producerii faptei prejudiciabile, în baza cărora instanța să-și poată crea o percepție obiectivă, inclusiv asupra chestiunii ce ține de culpa anumitor subiecți, dacă aceasta există.

Importanța elucidării acestui aspect este determinată și de faptul că, în virtutea prevederilor art. 152 alin. (2) din Codul de procedură civilă, anume instanței de judecată îi revine sarcina de a stabili întrebările asupra cărora expertul urmează să se pronunțe.

Astfel, în cazul existenței unor împrejurări care urmează a fi clarificate în mod prioritar și care au importanță esențială pentru examinarea justă și obiectivă a cauzei dedusă judecătii, instanța de judecată, prin prisma rolului său diriguitor în proces, creează condițiile necesare pentru stabilirea adevărului, în limitele cadrului normativ existent.

Într-o altă ordine de idei, superficialitatea examinării cauzei de către instanța de apel se atestă și prin faptul că nu a fost probată legătura cauzală dintre posibila cauză de producere a incendiului, și anume evacuarea accidentală, în condiții de neetanșitate ale elementelor constructive, a lichidelor tehnice ușor inflamabile (ulei de motor) sau a combustibilului (motorină) și contractarea acestora cu suprafața exterioară a țevii comune a colectorului de evacuare a gazelor arse, aflat în stare încălzită (potrivit concluziilor raportului de expertiză nr. 130-133 din 30 ianuarie 2018) și acțiunile întreprinse de angajații SRL „Autoprogresiv-Service”, în cadrul comenzii de deservire tehnică din 13 iulie 2015, asupra automobilului de model „Hyundai Santa Fe”, nr. de înmatriculare XXXXX.

Or, potrivit art. 1398 alin. (1) din Codul civil (în redacția în vigoare până la 01 martie 2019), cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

În sensul normei de drept enunțate, temeiul răspunderii delictuale este componența delictului civil, care constituie o totalitate de elemente esențiale formulate de legiuitor ca necesare și suficiente pentru angajarea răspunderii delictuale și care include următoarele condiții: 1) prejudiciul; 2) fapta ilicită; 3) raportul cauzal dintre faptă și prejudiciu; 4) vinovăție. Lipsa unei condiții, potrivit regulii generale, exclude răspunderea delictuală, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege când răspunderea delictuală se poate angaja și în lipsa unor condiții.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, prin prisma probatoriului administrat, la etapa actuală, nu poate fi identificată legătura cauzală dintre faptă și prejudiciu ca element fundamental al angajării răspunderii delictuale.

Sub un alt aspect, Completul de judecată scoate în evidență că, potrivit raportului de evaluare a pagubei nr. 2565/11A din 11 noiembrie 2015, întocmit de expertul evaluator Adrian Ciobanu, valoarea prejudiciului cauzat

proprietarului autovehiculului de model „Hyundai Santa Fe”, n/î XXXXX, constituie suma de 257 954,65 de lei, formată din valoarea pieselor, valoarea materialelor și valoarea manoperei (f. d. 29, vol. I).

Totodată, potrivit aceluiași concluzii, se atestă că costul mediu de piață al unui automobil analogic, conform datelor pieței auto din Republica Moldova, presei economice actuale și a datelor din Internet, este în intervalul 10 000 – 11 700 de euro în mediu: $(10\ 000 + 11\ 700)/2 = 10\ 850$ de euro.

Conform cursului valutar stabilit de Banca Națională a Moldovei în valută națională la ziua examinării, această sumă este egală cu 236 948,81 de lei moldovenești.

Expertul evaluator a concluzionat și faptul că, potrivit tehnologiei de recondiționare a autovehiculelor avariate, automobilul „Hyundai Santa Fe”, n/î XXXXX, nu este rațional de reparat, deoarece valoarea cheltuielilor depășesc valoarea medie de piață a unui automobil analogic (f. d. 30, vol. I).

Ținând cont de constatările respective, instanța de apel urma să verifice oportunitatea încasării de la SRL „Autoprogresiv-Service” în beneficiul Albinei Țurcanu a prejudiciului material în sumă de 257 954,65 de lei, în condițiile în care valoarea prejudiciului cauzat autovehiculului de model „Hyundai Santa Fe”, n/î XXXXX, depășește valoarea medie de piață a unui automobil analogic.

Or, prejudiciul încasat de către instanțele de judecată este mai mare decât valoarea automobilului nominalizat, la data producerii faptei prejudiciabile, lucru inacceptabil potrivit prevederilor legale.

De altfel, Completul de judecată remarcă faptul că, prin raportul de evaluare nominalizat, nu a fost stabilită valoarea rămasă a bunului după producerea incendiului, în situația în care acest indice este unul crucial pentru a determina cuantumul despăgubirii în cadrul avarierii sau distrugerii autovehiculului, întru evitarea unei eventuale situații de îmbogățire nejustificată de către reclamantă.

Drept urmare, instanța de recurs remarcă că, întru judecarea justă și corectă a litigiului, urmare a identificării în substanță a obiectului litigiului, instanța de apel era obligată să se expună și să dea apreciere tuturor motivelor invocate în apel, fapt ce direct rezultă din prevederile art. 373 alin. (1), (5) din Codul de procedură civilă.

În conexiunea celor relatate, este cert că soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte certitudinea adoptării soluției la care s-a ajuns, având o motivare superficială, fără a fi abordate toate aspectele importante în speță, respectiv instanța de recurs fiind în imposibilitatea să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

În practica sa constantă, Curtea Europeană subliniază rolul pe care motivarea unei hotărâri îl are pentru respectarea art. 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și arată că dreptul la un proces echitabil nu

poate fi considerat efectiv decât dacă susținerile părților sunt examinate de către instanță, aceasta având obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor și elementelor de a proba sau cel puțin de a le aprecia.

Or, instanța de apel nu se poate limita să preia total sau parțial poziția doar a unei părți a raportului litigios, ci trebuie să analizeze cauza și să răspundă argumentat la criticile și mijloacele de apărare invocate de ambele părți.

Față de cele de precedent, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție va admite recursul, va casa decizia instanței de apel și va remite cauza spre rejudecare în instanța de apel, deoarece eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și, în cele din urmă, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Autoprogresiv-Service”, reprezentată de avocatul Vasile Pruteanu.

Se casează decizia din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Albina Țurcanu împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Autoprogresiv-Service”, intervenienți accesorii Victor Florov, Andrei Scripnic, Mihail Buruian și Serghei Țurcan, cu privire la repararea prejudiciului material, moral și compensarea cheltuielilor de judecată, cu remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Mariana Ursachi

Oxana Parfeni